

WYSTAWA "KAMIENIE PAMIĘCI, KAMIENIE NIEPAMIĘCI"

Projekt pod nazwą „**Wielokulturowy Pejzaż Województwa Łódzkiego**” nawiązuje do historii ziemi łódzkiej z XIX i początku XX wieku, kiedy zamieszkująca te tereny społeczność żydowska, ewangelicka i prawosławna stanowiły znaczącą część etnicznej mozaiki. Kilkuletnia kwerenda oraz badania terenowe umożliwiły zgromadzenie bogatej dokumentacji fotograficznej kilkudziesięciu nekropolii, będących w dużej mierze ostatnimi zachowanymi śladami „dawnego świata”. Twórcy projektu wyrażają nadzieję, że dokumentacja i wydobywanie na światło dzienne tych miejsc, które w wielu przypadkach są w bardzo złym stanie, może sprowokować pewne kroki zmierzające do sformalizowania działań zabezpieczających wspomniane miejsca, tj. ogrodzenie, oznakowanie, uporządkowanie. Realizacja projektu może dać również szansę na ukazanie swoistego piękna zachowanych w różnym stopniu cmentarzy z ich układem, dekoracyjnością i bogatym symbolizmem oraz pozostałościami dawnej architektury. Autorzy mają tym samym nadzieję na wzbudzenie zainteresowania historią lokalną i budowanie świadomości tzw. „małych ojczyzn” oraz sprowokowanie nowoczesnego myślenia o zabytkach przeszłości w kontekście wykorzystania ich do stworzenia „produktu” turystyki kulturalnej. Poprzez dobór materiału autorzy chcieliby, aby przedsięwzięcie miało nie tylko wartość dokumentacyjną, ale także pełniło rolę edukacyjną.

Autorzy projektu: Andrzej Białkowski (Łódzki Dom Kultury) i Piotr Wypych (Zespół Nadpilicznych Parków Krajobrazowych w Moszczenicy)

Wystawa "Kamienie pamięci, kamienie niepamięci. Cmentarze ewangelickie województwa łódzkiego" jest częścią wspomnianego wyżej projektu.

Od 23 listopada do 15 grudnia ekspozycja gości w [Muzeum Regionalnym w Opocznie](#).

Wystawie towarzyszy publikacja.

„... wystawa, za którą autorom należą się słowa uznania i za którą dziękuję, jest ciekawym przewodnikiem po miejscach zapomnianych a mówiących tak wiele o dziejach ziemi łódzkiej w czasach od XIX stulecia do lat pięćdziesiątych XX wieku. Jestem głęboko przekonany, że ekspozycja stanowi interesujące dotknięcie przeszłości i stanie się inspiracją do wielu refleksji. Wierzę także, że wiejskie cmentarze ewangelickie ziemi łódzkiej będą dla oglądających źródłem wielu głębokich przeżyć. W dzisiejszych czasach społeczność ewangelicka w okolicach Łodzi ma charakter diasporalny. W przeszłości jednak była bardzo liczna, a przez swoje zaangażowanie pręźnie działała na rzecz rozwoju Łodzi, okolicznych miast i wsi w całym okręgu. Ta fotograficzna opowieść jest więc swoistym epitafium dla wszystkich tych, którzy już odeszli, pozostawiając po sobie ślady widoczne do dnia dzisiejszego. Na tym polega pewien paradoks historii, że jest ona - jak pisał Cynceron - świadkiem czasu, światłem prawdy, życiem pamięci, nauczycielką życia i zwiastunką przyszłości. W takie właśnie pojmowanie dziejów wpisuje się ta wystawa.

Życzę Państwu udanej podróży przez historię - aby upamiętnione na fotografiach wiejskie cmentarze ewangelickie województwa łódzkiego dostarczyły nie tylko przeżyć estetycznych, ale stanowiły też źródło ciekawych, pogłębionych refleksji nad upływającym czasem”.

ks. biskup Jan Cieślak